הלכה · משנה תורה · מפרשים · קרית ספר · ספר אהבה

קרית ספר על משנה תורה, הלכות ברכות

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

קרית ספר על משנה תורה, הלכות ברכות

רבי משה ב"ר יוסף מטראני [המבי"ט]

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/קרית-ספר-על-משנה-תורה-הלכות-ברכות/
הקובץ נוצר ב־20 בנובמבר 2026 מגרסה 202611200317-v39 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה א 4
הלכה ה 4
הלכה י 4
הלכה טו 4
הלכה יט 5
פרק ב 5
הלכה א 5
הלכה ג 5
הלכה יד 5
פרק ג 5
הלכה יא 5
פרק ה 6
הלכה א 6
הלכה י 6
פרק ו 6
הלכה א 6
פרק ח 6
הלכה יב 6
פרק ט 6
הלכה א 6
פרק י 7
הלכה א 7

פרק א

הלכה א

מצוה כו לברך אחר אכילת מזון שנאמר ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך ואינו חייב לברך מן התורה אלא אם כן אכל כדי שביעה שנאמר ואכלת ושבעת וברכת ומן הלחם דכתיב ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם וגו' וסמיך ליה ואכלת ושבעת וברכת ולחם הוא הנעשת מה' המינין וכן בחלה דכתיב ואכלתם מלחם הארץ דגמרינן לחם לחם מלחם עוני דדרשינן בפרק כל שעה שאינו יוצא משום מצה אלא מחמשה המינין הבאים לידי חימוץ והם חטין ושעורין וכוסמין שבולת שועל ושיפון ושאר המינין אינן באין לידי חימוץ אלא לידי סרחון וכתיב לא תאכל עליו חמץ דהיינו מה' המינין.

הלכה ה

וברכת מזון בכל לשון דכתיב וברכת את ה' אלהיך בכל לשון שאתה מברך ואם שינה את המטבע הואיל והזכיר הזכרת ה' וענין הברכה אפילו בלשון חול יצא. הזכרת ה' דכתיב וברכת את ה' ותו דכתיב לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי לא עברתי מלברכך ולא שכחתי מלהזכיר שמך.

ומותר לטמא לברך אותה דאין דברי תורה מקבלין טומאה דכתיב הלא כה דברי כאש וגו' ואסור לברך כשהוא ערום עד שיכסה ערותו דכתיב ולא יראה בך ערות דבר והאי נמי דבר של קדושה היא אבל אשה יושבת ומברכת דהרי אין ערותה נראית.

הלכה י

ואין מברך ברכת מזון לאחרים אלא אם כן נהנה עמהם דכתיב ושבעת וברכת מי שהוא נהנה ושבע הוא שמברך ואם שמע ברכת מזון מן המברך ונתכוון לצאת יצא ידי חובתו אע"פ שלא ענה אמן שהרי הוא כאלו הוא עצמו ברך. וצריך שיהיה המברך חייב לברך מן התורה דאי לאו הכי לא יצא השומע דזה נהנה וזה מברך הוא כיון שאינו חייב המברך מדברי תורה אבל מדברי ר"י ז"ל נראה דכיון דמדאוריתא כל ישראל ערבים זה לזה דמפיק חד לחברי' אע"ג דלא אכל דבהר גריזים ובהר עיבל נעשו ערבים זה לזה.

הלכה טו

המברך ברכה שאינה צריך הרי זה נושא שם שמים לשוא דכתיב לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא ומתרגמי' למגנא ואע"פ כן מלמדין לתינוקות הברכות כתיקנן כיון שמכוין ללמדם.

הלכה יט

האוכל דבר האסור דאוריתא בין בזדון בין בשוגג אינו מברך ברכת מזון דכתיב ואכלת ושבעת וברכת מה שיש לך רשות לאכול ולשבוע תברך עליו:

פרק ב

הלכה א

סדר ברכת המזון כך היא. ברכת הזן ברכת הארץ בונה ירושלם דתניא וברכת זו ברכת הזן את ה' אלהיך זו ברכת זימון על הארץ זו ברכת הארץ הטובה זו בונה ירושלם וכן הוא אומר ההר הטוב הזה. והלבנון והפועלים מברכין ב' ברכות בלבד כדי שלא יבטלו ממלאכת בעל הבית ראשונה כתקנה. ושנייה ברכת הארץ וכולל בה בונה ירושלם שהיא דומה לה וחותם בברכת הארץ.

הלכה ג

וכל שלא אמר חמדה טובה ורחבה ברית ותורה בברכת הארץ ומלכות בית דוד בבונה ירושלם [לא יצא ידי חובתו] חמדה דכתיב ואתן לך ארץ חמדה טובה ורחבה דכתיב אל ארץ טובה ורחבה ברית שעל יד ברית נתנה לאברהם בפרשת מילה דכתיב ונתתי לך ולזרעך אחריך וגו' ותורה שאף בזכות התורה והמצות ירשו את הארץ שנאמר למען תחיון ובאתם וירישתם את הארץ ומלכות בית דוד בבונה ירושלם שעל ידו נתקדשה ירושלים. ואפשר דהוו מדרבנן וקראי אסמכתא בעלמא דכיון דהזכיר הארץ בברכת הארץ וירושלים בבונה ירושלים יצא מדאורייתא דהא נשים לא שייכי בברית ותורה ואפילו הכי איכא למאן דאמר דמחייבי מדאורייתא בברכת המזון.

הלכה יד

מי שאכל ושכח ולא בירך אם נזכר קודם שיתעכל המזון שבמעיו חוזר ומברך דשבעת וברכת קרינא ביה כיון דאינו רעב מחמת אותה אכילה אבל אם נתעכל המזון אינו מברך דלא קרינא ביה ושבעת וברכת וכן אם נעלם ממנו ולא ידע אם בירך אם לאו חוזר ומברך אם לא נתעכל המזון דברכת דודאי בעינא:

פרק ג

הלכה יא

כל שמברכין עליו בתחלה המוציא שהוא מדרבנן מברכין לאחריו ברכת מזון שהיא שלשה ברכות מדאורייתא אם אכל כדי שביעה:

פרק ה

הלכה א

נשים ועבדים איכא למאן דאמר דחייבין מדאורייתא דהוה ליה מצות עשה שלא הזמן גרמא. ואיכא למאן דאמר דכיון דלא נטלי חלק בארץ לא מחייבי דהכא כתיב על הארץ הטובה אשר נתן לך ברכת זמון ילפינן מדכתיב את ה' אלהיך. ונראה דהיינו ברכת זמון בעשרה או יותר דמזכירין את ה' דהכי משמע קרא את ה' אלהיך אבל זמון דשלשה לא הוי אלא מדרבנן. טומטום ואנדרוגינוס אינן מזמנין לאנשים דאין ספק מוציא מידי ודאי. שתוי מברך ברכת המזון דכתיב ושבעת וברכת אפילו שיהיה מדומדם.

הלכה י

עשרה שאכלו כאחת כדי שביעה אינם רשאין ליחלק דחל עליהם חובת זימון מדאוריתא דכתיב את ה' אלהיך והוי דבר שבקדושה וצריך עשרה דילפינן תוך תוך בכל דבר שבקדושה:

פרק ו

הלכה א

מצות נטילת ידים היא מדרבנן שנצטוינו מן התורה לשמוע מהם שנאמר על פי התורה אשר יורוך או משום דמצוה לשמוע דברי ר' אלעזר בן ערך דכתיב וידיו לא שטף במים וגו'. ואסור לזלזל בנטילת ידים וצוויים הרבה צוו חכמים אפילו אין לו מים אלא כדי שתייה נוטל ידיו במקצתן ושותה מקצתן.

פרק ח

הלכה יב

ברכת מעין שלש נראה מבעל הלכות גדולות שהיא דאורייתא לכל שבעת המינים דאכלת ושבעת וברכת אאינהו נמי קאי אבל לפירוש הרב אפילו מעין שלשה דחמשה מינין נראה דלא הוי דאוריתא דלחם קאמר קרא תאכל בה לחם והני לאו לחם נינהו.

פרק ט

הלכה א

ברכות הריח מדרבנן וסמכוה אכל הנשמה תהלל יה אי זה דבר שנשמה נהנית הוי אומר זה הריח וכן כל שאר ברכות שבח והודאה מדרבנן. וכל המרבה להודות את ה'

ולשבחו תמיד הרי זה משובח וכל ברכות המצות נמי מדרבנן. ולעולם יזהר אדם בברכה שאינה צריכה וירבה בברכות הצריכות וכן דוד הוא אומר בכל יום אברכך ויש בזו המצוה דברים הרבה מדרבנן אנו חייבים לקיימם מעל פי התורה אשר יורוך:

פרק י

הלכה א

ברכות הריח מדרבנן וסמכוה אכל הנשמה תהלל יה אי זה דבר שנשמה נהנית הוי אומר זה הריח וכן כל שאר ברכות שבח והודאה מדרבנן. וכל המרבה להודות את ה' ולשבחו תמיד הרי זה משובח. וכל ברכות המצות נמי מדרבנן ולעולם יזהר אדם בברכה שאינה צריכה וירבה בברכות הצריכות וכן דוד הוא אומר בכל יום אברכך ויש בזו המצוה דברים הרבה מדרבנן אנו חייבים לקיימם מעל פי התורה אשר יורוך: